

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان جهانی پلیس جهانی (ایس‌پیل)

تألیف:

دکتر مصطفی تقی زاده انصاری

عضو هیأت علمی دانشگاه

انتشارات جنگل

سرشناسه	تقی‌زاده انصاری، مصطفی. ۱۳۳۰
عنوان و نام پدیدآور	سازمان جهانی پلیس جنایی (اینترپل)/ تالیف مصطفی تقی‌زاده انصاری.
مشخصات نشر	تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	۲۰۸ ص.
شابک	۹-۳۲۱-۹۸۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	سازمان بین‌المللی پلیس جنایی.
موضوع	International Criminal Police Organization
موضوع	جرایم بین‌المللی.
رده‌بندی کنگره	۱۳۸۸ س۲/ت۷/ HV۷۷۲۴۰
رده‌بندی دیویی	۳۶۳/۲۰۶۰۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۷۳۴۴۵

عنوان کتاب: سازمان جهانی پلیس جنایی (اینترپل)

تألیف: دکتر مصطفی تقی‌زاده انصاری

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۸۸

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

چاپ: شرکت زیتون چاپ بهاران

صحافی: جنگل

شابک: ۹-۳۲۱-۹۸۱-۹۶۴-۹۷۸

تلفن: ۰۶۶۴۸۲۸۳۰-۹-۶۶۴۸۶۱۱۵-۲۱ [http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

۰۳۱۱-۲۲۱۲۰۴۷-۲۲۳۹۸۰۹ [email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ز	مقدمه
۱	بخش اول: آشنایی با سازمان اینترپل
۳	فصل ۱- کلیات
۳	گفتار ۱- تاریخچه
۵	گفتار ۲- جایگاه سازمان اینترپل در حقوق سازمان‌های بین‌المللی
۵	مبحث ۱- تقسیم سازمان‌ها از نظر اشخاص
۶	مبحث ۲- تقسیم سازمان‌ها از نظر اهداف
۶	مبحث ۳- تقسیم سازمان‌ها از نظر قلمرو
۸	گفتار ۳- پرچم و آرم اینترپل
۱۰	مبحث ۱- اهداف سازمان جهانی پلیس جنایی
۱۱	مبحث ۲- منابع حقوقی فعالیت اینترپل
۱۱	بند ۱- اساسنامه و آئین‌نامه عمومی
۱۱	بند ۲- توافقات همکاری
۱۳	فصل ۲- تشکیلات سازمان
۱۳	گفتار ۱- عضویت در سازمان
۱۴	گفتار ۲- ارکان اینترپل
۱۴	مبحث ۱- ارکان اصلی اینترپل
۱۴	بند ۱- مجمع عمومی
۲۱	بند ۲- کمیته اجرایی
۲۵	بند ۳- دبیرخانه
۲۸	بند ۴- دفاتر مرکزی ملی
۳۲	بند ۵- رکن مشاوران

مبحث ۲- ارکان فرعی اینترنتیل.....	۳۳
بند ۱- ارکان فرعی مجمع عمومی.....	۳۳
بند ۲- ارکان فرعی دبیرخانه.....	۴۵
۱- اعلامیه و ابلاغ.....	۶۲
۱-۱- انواع اعلامیه‌ها.....	۶۲
۱-۱-۱- اعلامیه قرمز (تحت پیگرد) - در مورد افراد تحت تعقیب.....	۶۲
۱-۱-۲- اعلامیه آبی (استعلام) - برای افرادی که به دلیل یک جرمی مورد نظر می‌باشند.....	۶۳
۱-۱-۳- اعلامیه سبز (هشدار).....	۶۴
۱-۱-۴- اعلامیه زرد (گمشدگان).....	۶۴
۱-۱-۵- اعلامیه سیاه (اجساد شناسایی نشده).....	۶۴
۱-۱-۶- اعلامیه ویژه اینترنتیل - اعلامیه خاص اینترنتیل - شورای امنیت سازمان ملل.....	۶۵
۱-۱-۷- اعلامیه نارنجی.....	۶۵
۲- انتشار اعلامیه‌ها.....	۶۶
فصل ۳- روابط اینترنتیل با دولت‌ها و با سازمان‌های بین‌المللی.....	۷۵
گفتار ۱- روابط اینترنتیل با دولت‌ها.....	۷۵
مبحث ۱- عضویت در سازمان.....	۷۵
بند ۱- تاریخچه روابط ایران و اینترنتیل.....	۷۵
بند ۲- وظایف دفتر اینترنتیل تهران.....	۷۸
مبحث ۲- همکاری دولت‌ها با اینترنتیل بر اساس معاهدات دوجانبه.....	۸۳
بند ۱- همکاری دولت‌ها در چارچوب معاهدات دوجانبه.....	۸۳
بند ۲- همکاری دولت‌ها با اینترنتیل بر اساس معاهدات چندجانبه.....	۹۰
گفتار ۲- روابط اینترنتیل با سازمان‌های بین‌المللی.....	۹۱
مبحث ۱- توافقات منعقد شده با سازمان‌های بین‌المللی.....	۹۲
مبحث ۲- معاهدات منعقد شده تحت نظارت سازمان‌های بین‌المللی.....	۹۳

بند ۱- معاهدات منعقدۀ تحت نظارت شورای اروپا.....	۹۴
بند ۲- کنوانسیون‌های منعقدۀ تحت نظارت سازمان ملل متحد.....	۹۵
بند ۳- کنوانسیون‌های پذیرفته شده تحت نظارت اتحادیه اروپا.....	۹۵
بند ۴- ابزار پذیرفته شده در چارچوب کشورهای مشترک‌المنافع بریتانیا.....	۹۶
بند ۵- کنوانسیون منعقدۀ تحت نظارت جامعه اقتصادی دولت‌های آفریقای غربی.....	۹۶
بند ۶- کنوانسیون منعقدۀ تحت نظارت سازمان دولت‌های آمریکا.....	۹۶
مبحث ۳- همکاری یا سازمان‌های غیردولتی.....	۹۷
بخش دوم: تعقیب بین‌المللی مجرمین.....	۹۹
فصل ۱- جرائم علیه اشخاص.....	۱۰۵
گفتار ۱- جرائم بین‌المللی شده علیه اشخاص.....	۱۰۵
مبحث ۱- قاچاق انسان و انواع آن.....	۱۰۵
بند ۱- قاچاق زنان به منظور استثمار جنسی.....	۱۰۶
بند ۲- قاچاق به منظور کار اجباری.....	۱۰۶
بند ۳- استثمار جنسی کودکان با اهداف تجاری در گردشگری.....	۱۰۷
بند ۴- قاچاق اعضا بدن.....	۱۰۷
مبحث ۲- اقدام اینترنتی در رابطه با قاچاق انسان و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی.....	۱۰۷
بند ۱- قاچاق زنان، جرم سازمان‌یافته.....	۱۰۸
بند ۲- قاچاق مهاجران، جرم سازمان‌یافته.....	۱۰۹
مبحث ۳- جرائم علیه کودکان از طریق اینترنت.....	۱۱۱
گفتار ۲- جرائم ذاتاً بین‌المللی.....	۱۱۴
مبحث ۱- انواع جرائم ذاتاً بین‌المللی.....	۱۱۴
بند ۱- نسل‌کشی.....	۱۱۴
بند ۲- جنایات علیه بشریت.....	۱۱۶
بند ۳- جرائم جنگی یا حقوق بین‌الملل بشردوستانه.....	۱۱۹

بند ۴- تروریسم و بیوتروریسم.....	۱۲۳
مبحث ۲- اقدام اینترنتی در رابطه با جرائم ذاتاً بین‌المللی.....	۱۳۰
بند ۱- اینترنتی و تروریسم.....	۱۳۲
بند ۲- چگونگی فعالیت اینترنتی در رابطه با جرائم تروریستی.....	۱۳۳
بند ۳- نیروی ضربت اینترنتی در رابطه با تروریسم.....	۱۳۵
فصل ۲- جرائم علیه اموال، جرائم اقتصادی و جرائم سازمان‌یافته.....	۱۴۱
گفتار ۱- جرم فساد.....	۱۴۱
مبحث ۱- نقش کنوانسیون‌های بین‌المللی در رابطه با فساد.....	۱۴۳
مبحث ۲- اینترنتی و فساد.....	۱۴۴
مبحث ۳- گروه کارشناسان اینترنتی در رابطه با فساد.....	۱۴۵
بند ۱- ترکیب گروه کارشناسان اینترنتی در رابطه با فساد و شرایط پذیرش.....	۱۴۶
بند ۲- مأموریت گروه کارشناسان اینترنتی در رابطه با فساد.....	۱۴۶
بند ۳- نقش و فعالیت‌های گروه کارشناسان اینترنتی در رابطه با فساد.....	۱۴۶
گفتار ۲- جرائم علیه اموال.....	۱۴۹
گفتار ۳- جرائم مالی و جرائم مرتبط با تکنولوژی‌های بسیار پیشرفته.....	۱۵۱
مبحث ۱- بانک اطلاعاتی کارت‌های بانکی تقلبی.....	۱۵۲
مبحث ۲- پولشویی.....	۱۵۴
گروه کاری پولشویی و تروریسم مالی.....	۱۵۵
مبحث ۳- جرائم مرتبط با مالکیت فکری.....	۱۵۸
مبحث ۴- جرائم مرتبط با تکنولوژی‌های پیشرفته.....	۱۶۰
بند ۱- جرائم اینترنتی.....	۱۶۰
بند ۲- چگونگی اقدام اینترنتی در رابطه با جرائم اینترنتی.....	۱۶۱
گفتار ۴- جرائم اقتصادی.....	۱۶۳
مبحث ۱- قاچاق ارز و اوراق بهادار.....	۱۶۴

مبحث ۲- جرم جعل پول.....	۱۶۶
بند ۱- اقدام اینترپل در پیشگیری از جعل پول.....	۱۶۷
بند ۲- همکاری عمومی و خصوصی.....	۱۶۸
مبحث ۳- داروهای تقلبی.....	۱۶۹
گفتار ۵- جرائم سازمان یافته.....	۱۶۹
مبحث ۱- قاچاق مواد مخدر.....	۱۷۱
بند ۱- مواد مخدر و سازمان های جنایتکار.....	۱۷۱
بند ۲- اقدامات اینترپل در مبارزه با مواد مخدر.....	۱۷۲
مبحث ۲- جرائم زیست محیطی.....	۱۷۴
بند ۱- کلیات.....	۱۷۵
بند ۲- جرائم ارتكابی.....	۱۷۶
بند ۳- امتیازات برای عاملین آسیب به محیط زیست.....	۱۷۷
بند ۴- خسارات ایجاد شده در اثر نقض قانون.....	۱۷۸
بند ۵- مجرمان محیط زیست.....	۱۸۰
بند ۶- رفتار مجرمین.....	۱۸۲
گفتار ۱- در رابطه با قربانیان حوادث.....	۱۸۵
مبحث ۱- شناسایی قربانیان حوادث.....	۱۸۶
بند ۱- کمک بین المللی.....	۱۸۷
بند ۲- نهاد تعیین هویت قربانیان حوادث تروریستی.....	۱۸۷
مبحث ۲- اقدام اینترپل در تعقیب مجرمین.....	۱۸۸
بند ۱- در رابطه با بزهکاران فراری.....	۱۸۹
بند ۲- تحت تعقیب.....	۱۹۰

مقدمه

عصر حاضر در تاریخ تحولات حقوق بین الملل به عنوان عصر نقش آفرینی سازمان های بین المللی شناخته می شود. اصولاً هدف از تأسیس سازمان های بین المللی ایجاد و توسعه همکاری های بین المللی می باشد. البته هر چه به قدرت سازمان های بین المللی افزوده شود به همان نسبت از حدود اختیارات دولت ها کاسته می شود. هدف نهایی رسیدن به روزی است که فقط سازمان های بین المللی حاکم بر سرنوشت مردم در تمامی جهان باشند و دولت ها به عنوان کارگزار از تصمیمات آنها پیروی نمایند. در این صورت یک سازمان مدیریت تمامی جهان را برعهده خواهد گرفت و سایر سازمان ها به مانند وزارتخانه در داخل کشورها هر یک در حدود صلاحیت خود به انجام وظایف می پردازد چرا که امروزه در تمام موضوعات مربوط به زندگی بشر سازمانی فعال می باشد، مثلاً سازمان جهانی پلیس جنایی (اینترپل) که به انجام وظایف پلیسی در سطح جهان می پردازد.

پیشرفت علم و تکنولوژی از یک طرف و تکامل و گسترش وسایل حمل و نقل از طرف دیگر موجب شده که جهان تبدیل به یک دهکده جهانی شود. زیرا امروزه انسان ها در هر نقطه ای از جهان به سهولت می توانند با یکدیگر ارتباط برقرار نمایند و از کشوری به کشور دیگر مسافرت نمایند. امروز افراد می توانند حتی بدون اینکه از منزل خود خارج شوند از طریق شبکه های اینترنتی با اقصاد نقاط جهان در ارتباط بوده و به امور تجاری، فرهنگی و غیره با یکدیگر بپردازند و یا از طریق هواپیما در کوتاه ترین زمان به دورترین کشورهای جهان پرواز نمایند.

ولی در کنار آثار مثبتی که پیشرفت علم و تکنولوژی برای سعادت و رفاه انسان ها دارد، برخی از افراد از این علوم و تکنولوژی در جهت امیال تبهکارانه خود استفاده می نمایند. این

مسئله باعث شده تا شاهد به وجود آمدن جرم‌های جدیدی در دنیا باشیم. اگر در چند دهه گذشته جرائم عمدتاً ابعاد داخلی داشتند و فقط مشغله فکری نهادهای قضایی داخل در هر کشور محسوب می‌شدند که برای مقابله با آنها هر کشور به ایجاد نظام قضایی و پلیسی خود می‌پرداخت چرا که جرائم عمدتاً تهدیدکننده نظم عمومی داخلی بودند، امروزه جرائم دارای ابعاد بین‌المللی گردیده و تبدیل به پدیده‌ای فرا مرزی شده‌اند و تهدیدی برای نظم عمومی بین‌المللی می‌باشند. لذا برای مقابله با آنها نیاز به همکاری جهانی میان تمامی نهادهای مسئول دولت‌ها در زمینه مقابله با جرم و جنایت یعنی نیروهای انتظامی و پلیسی آنها با یکدیگر می‌باشد. مثلاً فردی در یک کشور آسیایی در خانه خود از طریق اینترنت با ورود به سیستم حساب‌های بانکی یک بانک خارجی در اروپا یا هر منطقه دیگری از جهان اقدام به سرقت از این حساب‌ها و واریز پول‌های سرقتی به حساب دیگری در یک کشور دیگری می‌نماید یا مجرمی در یک کشور اروپایی پس از ارتکاب جرم از طریق هواپیما به راحتی به کشور دیگری در یک نقطه دیگر از دنیا می‌رود. امروزه همچنین شاهد به وجود آمدن جرائم جدیدی به نام جرائم سازمان‌یافته در جهان می‌باشیم که در آنها افراد بعضاً با ملیت‌های گوناگون در قالب باندهای تبهکاری اقدام به ارتکاب جرائم مختلفی می‌نمایند.

برای تنظیم همکاری‌های بین‌المللی میان نیروهای انتظامی کشورها سازمان جهانی پلیس جنایی ایجاد گردیده است. در حقیقت این سازمان نقش رابط و پشتیبانی از عملیات پلیسی در تمامی کشورهای عضو را برعهده دارد. برای انجام وظایف خود سازمان دارای واحدهای مختلف تحقیق در مورد کلیه جرائم از سرقت آثار هنری گرفته تا قاچاق مواد مخدر و جرائم مرتبط با مالکیت فکری می‌باشد. برای نشان دادن نقش سازمان مثال‌های را می‌آوریم:

در یک پرونده سازمان بهداشت جهانی از همکاری اینترنتی برای یافتن مجرمینی که به تولید قرص‌های مرگ‌آوری می‌پرداختند که در بازارهای لائوس و ویتنام مصرف می‌شدند استفاده نمود. در آزمایشگاه اینترنتی با بررسی قرص‌ها متوجه موهای حیوانات و مواد خاصی که از یک منطقه خاص در چین بود شدند و بدین طریق توانستند محل ارتکاب جرم در چین را یافته و با همکاری پلیس چین اقدام به دستگیری مجرمین و متلاشی نمودن شبکه تولید این قرص‌ها نمایند.

مثالی دیگر مربوط می‌شود به پرونده‌ای که در آن پلیس کانادا نتوانسته بود به شناسایی محل وقوع تجاوز به یک کودک بپردازد. پلیس کانادا با ارسال عکس‌ها به اینترنتی از آن برای یافتن مجرم کمک خواست. در بررسی‌های به عمل آمده در اینترنتی مشخص شدن که در صفحه کلید مجرم از حروف اسپانیایی استفاده شده لذا اینترنتی عکس‌ها را برای پلیس اسپانیا به

مادرید فرستاد و در نهایت پلیس اسپانیا توانست محل اختفای مجرم را در آن کشور ردیابی و اقدام به حل پرونده نماید.^۱

در یک پرونده دیگری در ارتباط با ایران جوانی که پس از قتل دوست دوران سربازی‌اش به ترکیه گریخته بود در جریان عملیات مشترک پلیس تهران و اینترپل دستگیر شد. به گزارش خبرنگار ما، صبح روز سوم شهریورماه ۱۳۸۷ «مأموران انتظامی زنجان از کشف جسدی در زیر پل میربهاءالدین این شهر مطلع شدند و با حضور در محل تحقیقات خود را آغاز کردند. آنان متوجه شدند مقتول ۲۲ ساله، بهنام نام دارد و با اصابت ضربات متعدد چاقو از پای درآمده است. از سویی پزشک قانونی حاضر در صحنه اعلام کرد با توجه به دمای بدن بهنام به نظر می‌رسد این جوان شامگاه روز قبل جان باخته باشد. پس از انتقال جسد به پزشکی قانونی کارآگاهان جنایی برای به‌دست آوردن سرنخی از این جنایت به بازجویی از خانواده بهنام پرداختند. مادر بهنام که از کشته‌شدن فرزندش شوکه شده بود از قرار وی با یکی از دوستانش در شب حادثه خبر داد و گفت: یکی از دوستان دوران سربازی پسر من که نادر نام دارد شب قبل از کشف جسد با بهنام تماس گرفت و با او قرار ملاقات گذاشت و پس از آن بود که دیگر خبری از فرزندم نشد. اظهارات مادر مقتول این ظن را تقویت کرد که بهنام در پی اختلاف با دوست دوران سربازی‌اش از پای درآمده باشد اما هیچ ردی از جوان مظنون به قتل وجود نداشت و تحقیقات نامحسوس و مخفیانه پلیس برای به دام انداختن او بی‌نتیجه ماند تا اینکه ۱۵ روز پس از کشف جسد، مادر نادر به پلیس آگاهی مراجعه کرد و از ناپدید شدن پسرش خبر داد. طرح شکایت از سوی مادر نادر کارآگاهان را در برابر یک دوراهی قرار داد. آنان که تا پیش از این فقط فرضیه قتل بهنام به دست نادر را پیش روی خود می‌دیدند این بار با احتمالی مواجه شدند که کشته شدن نادر را در ذهن متبلور می‌کرد. پلیس به این نتیجه رسید که در صورت صحت فرضیه دوم باید فرد سومی که هر دو جوان را می‌شناخته آنها را به تله مرگ کشانده و پس از قتل جسد نادر را در محل نامشخص پنهان کرده باشد تا از این طریق مسیر تحقیقات را منحرف کند. در حالیکه گره تازه‌ای در این معمای جنایی به‌وجود آمده بود کارآگاهان با دستور بازپرس جنایی تلفن خانه نادر را تحت کنترل درآوردند و چندی بعد یک تماس تلفنی مشکوک آنان را به مسیر صحیح تحقیقات بازگرداند. پلیس دریافت فردی ناشناس از ترکیه با مادر نادر تماس گرفته و مشخصات کامل پسرش را از او سؤال کرده است. افسران جنایی با مرور این مکالمه تلفنی اطمینان حاصل کردند نادر زنده است به همین دلیل بازپرس جنایی زنجان طی

۱. <http://www.iranhall.com/news/shownews/print/?newsid=1474>

نامه‌ای از پلیس بین‌الملل خواست محل زندگی نادر در ترکیه را شناسایی و این جوان را دستگیر کند. چندی پس از آغاز تحقیقات اینترپل، نادر در استانبول شناسایی و با محاصره مخفیگاهش بازداشت شد. جوان فراری پس از استرداد به ایران در پلیس آگاهی زنجان تحت بازجویی قرار گرفت و به انکار اتهام قتل پرداخت اما زمانی که متوجه شد جزئیات مکالمه تلفنی او و مقتول در شب حادثه روی میز کارآگاهان قرار دارد کشتن هم‌خدمتی‌اش را پذیرفت...».

(روزنامه اعتماد ۱۰/۳/۸۶)

وظیفه اینترپل در حقیقت پشتیبانی عملیاتی از نیروهای پلیس در تمامی کشورهای عضو از طریق مبادله اطلاعات، ردیابی مجرمان فراری و ارائه مشاوره حقوقی به مقامات پلیسی کشورها در مبارزه با جرائم بین‌المللی به‌ویژه جرائم مرتبط با امنیت عمومی، تروریسم، جرائم سازمان یافته، جرائم جنگی، تولید غیرقانونی مواد مخدر، قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، پولشویی، پورنوگرافی کودکان، جرائم کامپیوتری، جرائم بین‌المللی مالکیت فکری و رشوه‌خواری می‌باشد.

این کتاب در دو بخش به مطالعه نظام حقوقی و چگونگی فعالیت سازمان اینترپل می‌پردازد. در بخش نخست آشنایی با سازمان مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در این بخش به بررسی تاریخچه، جایگاه سازمان در تقسیمات سازمان‌های بین‌المللی، منابع حقوقی، تشکیلات سازمان و روابط آن با دولت‌ها و سایر سازمان‌های بین‌المللی می‌پردازد و در بخش دوم به بررسی نقش سازمان در مقابله با جرائم بین‌المللی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در طی بخش دوم انواع جرائم بین‌المللی و همچنین چگونگی تعقیب مجرمین بین‌المللی توسط سازمان مورد بررسی قرار می‌گیرد.